

Sygn. akt IV C 999/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział IV Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Artur Grajewski

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2024 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

1. oddala powództwo główne.
2. oddala powództwa ewentualne.
3. zasądza od powoda M. S. na rzecz pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 10.817,00 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

sędzia Artur Grajewski

Sygn. akt **IV C 999/23**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 października 2023 r. (data stempla pocztowego) powód M. S. wniósł o:

1. ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 15.06.2020 r. zawartej pomiędzy stronami;
2. zasądzenie od pozwanego kwoty 74.124,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22.09.2023 r. do dnia zapłaty;
3. zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W pozwie zawarł także żądanie ewentualne, w którym domagał się:

1. zasądzenia od pozwanego kwoty 30.909,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22.09.2023 r. do dnia zapłaty;
2. ustalenia istnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 15.06.2020 r. zawartej pomiędzy stronami z tym zastrzeżeniem, że nie wiążą powoda od dnia zawarcia umowy następujące jej postanowienia: §6 ust. 1, ust. 2 oraz 3 in fine przedmiotowej umowy oraz §6 ust. 1 regulaminu kredytowania osób fizycznych,

a więc powyższe skutkuje tym, że oprocentowanie kredytu w całym okresie kredytowania równe jest wskazanej stałej marży Banku w wysokości 2,30%.

W pozwie zawarł jeszcze drugie żądanie ewentualne, w którym wniósł o ukształtowanie stosunku prawnego wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 15.06.2020 r. zawartej pomiędzy stronami, poprzez oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania i wysokości świadczenia w ten sposób, że od dnia 2 listopada 2021 r. wskaźnik referencyjny WIBOR 3M we wszystkich postanowieniach umownych zastępuje się wskaźnikiem referencyjnym (...), a maksymalna wysokość odsetek wynikająca z umowy nie może w stosunku rocznym przekraczać wysokości 3,06% oraz powstałą z tego tytułu w okresie od dnia 2 listopada 2021 r. do dnia uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie nadpłatę zalicza się na poczet spłaty kapitału kredytu.

Wniósł również o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że postanowienia: §6 ust. 1, ust. 2 oraz 3 in fine przedmiotowej umowy oraz §6 ust. 1 regulaminu kredytowania osób fizycznych, dotyczące ustalania oprocentowania kredytu, stanowią klauzule abuzywne, w umowie nie określono precyzyjnie zasad i metod ustalania wartości oprocentowania, nie przedstawiono mu oferty kredytu ze stałą stopą procentową, nie pouczone o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz przerzucono na niego całe ryzyko ekonomiczne (pозew – k.3-21v).

W odpowiedzi na pozew z dnia 22 grudnia 2023 r. (data stempla pocztowego) pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. nie uznał powództwa ani co do zasady ani co do wysokości, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.

Podniósł zarzut braku interesu prawnego przy wystąpieniu z roszczeniem o ustalenie, bowiem stronie powodowej przysługują roszczenia dalej idące o świadczenie, które sformułowane zostały w pozwie. Podniósł również, że sporna umowa jest zgodna z przepisami prawa, umowa została sformułowana w sposób jasny i zrozumiały, a postanowienia § 6 umowy i § 6 regulaminu regulują główny przedmiot świadczeń stron, powodowi przedstawiono przed zawarciem umowy informacje o historycznych wartościach stawki WIBOR i wpływie zmiany wysokości tej stawki na jego sytuację, powód otrzymał pełne informacje dotyczące ryzyka zmiennej stopy procentowej, WIBOR jest istotnym wskaźnikiem referencyjnym. Sposób kształtowania stawki referencyjnej WIBOR posiada zdolności do pomiaru rynku i realiów gospodarczych, a nadto jest całkowicie niezależny od decyzji pozwanego Banku (spełnia wymogi BMR) (odpowiedź na pozew – k.99-127v)).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 27 kwietnia 2020 r. M. S. złożył wniosek kredytowy na formularzu udostępnionym przez Bank, w którym jako całkowitą wnioskowaną kwotę wskazał 398.150,00 zł. Spłata kredytu miała następować w ratach stałych, a okres kredytowania wynosić miał 360 miesięcy. (dowód: wniosek – k.129-130)

We wniosku o zawarcie umowy o kredyt nr (...), przygotowanym przez pozwany bank, a pod którym podpis złożył M. S., zostało wyjaśnione, że w przypadku kredytów ze zmiennym oprocentowaniem występuje ryzyko zmian stóp procentowych, co oznacza, że w przypadku wzrostu poziomu stopy referencyjnej wyższe będzie oprocentowanie kredytu, wzrośnie wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej, co natomiast spowoduje wzrost ogólnego łącznego kosztu obsługi udzielonego kredytu. Oprocentowanie kredytu stanowi sumę marży kredytu i stopy referencyjnej WIBOR 3M i ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej. Stopa referencyjna zmienia się w cyklach

3-miesięcznych, w tym samym dniu miesiąca, w którym zostanie zawarta umowa kredytu lub jeśli w danym miesiącu kalendarzowym dzień ten nie występuje –

w ostatnim dniu tego miesiąca i przyjmuje wartość z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym następuje zmiana. W sytuacji gdy wyliczone w ten sposób oprocentowanie kredytu jest niższe niż 2%, Bank zastosuje oprocentowanie minimalne w wysokości 2%. (dowód: wniosek – k.131-132)

Powód złożył podpis na informacji dla wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne w PLN, oparte na zmiennej stopie procentowej, w której wskazano, że w przypadku kredytów o zmiennym oprocentowaniu, występuje ryzyko zmiany stóp procentowych, co oznacza, że w przypadku wzrostu poziomu stopy referencyjnej wyższe będzie oprocentowanie kredytu, wzrośnie wówczas wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej, co natomiast spowoduje wzrost ogólny łącznego kosztu udzielonego kredytu. W symulacji przygotowanej przez bank dotyczącej wpływu zmiany stopy procentowej na wysokość raty kredytu wskazano, że wysokość raty kapitałowo-odsetkowej przy aktualnym poziomie stopy wynosi 20.10,28 zł, jednak kiedy stopa procentowa wzrośnie o 400.00 p.b.,

to szacunkowa wysokość raty wynosić będzie 3.052,97 zł. Wysokość raty kapitałowo-odsetkowej przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalną i minimalną wartością stopy procentowej z okresu

12 miesięcy tj. o 0.55 p.p., miała wynosić 2.142,22 zł. Wysokość raty kapitałowo-odsetkowej przy poziomie stopy procentowej ustalonej w oparciu o wartość stopy referencyjnej WIBOR 3M na poziomie 3% wynosić miała 2.464.44 zł. Wysokość raty kapitałowo-odsetkowej przy poziomie stopy procentowej ustalonej w oparciu

o wartość stopy referencyjnej WIBOR 3M na poziomie 5% wynosić miał 3.005.17 zł. Wreszcie w wysokości raty kapitałowo-odsetkowej przy poziomie stopy procentowej ustalonej w oparciu o wartość stopy referencyjnej WIBOR 3M na poziomie 10% wynosić miała 4.497.89 zł. (dowód: informacja – k.133-133v; 137-142)

W dniu 15 czerwca 2020 r. pomiędzy M. S., a Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. zawarta została umowa o kredyt hipoteczny nr (...). Strony postanowiły, że Bank udzieli kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w umowie, a kredytobiorca zobowiąże się do spłaty kredytu wraz z odsetkami oraz opłatami i prowizjami wynikającymi z umowy i cennika w oznaczonych terminach spłaty oraz wywiązywania się z pozostałych postanowień umowy (§ 1 ust. 2 umowy). Powodowi przyznano kredyt w wysokości 398.150,00 PLN, jako cel wskazano zakup mieszkania w budowie od dewelopera na własność oraz wykończenie domu lub mieszkania. (§ 2 ust. 1 i 2 umowy). Okres kredytowania określono na 362 miesiący,

w tym liczba miesięcy karencji 18 licząc od dnia wypłaty kredytu lub jego pierwszej transzy (§ 2 ust. 5 umowy).

Wypłata kredytu miała nastąpić zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie z uwzględnieniem zasad ustalonych w umowie kredytu. (§ 3 ust. 1 umowy).

Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej (§ 6 ust. 1 umowy). W przypadku kredytu oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej kredytobiorca ponosił ryzyko zmiany stóp procentowych co oznacza,

że w przypadku wzrostu poziomu stopy referencyjnej wyższe miało być oprocentowanie kredytu i wzrosnąć miała wówczas wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej, jak również wzrosnąć miała łączna wartość zapłaconych odsetek, przy czym w przypadku jakiegokolwiek zmiany poziomu stopy referencyjnej oprocentowanie kredytu nie miało być niższe niż 2 % w skali roku (§ 6 ust. 2 umowy). Oprocentowanie kredytu stanowiło sumę marży kredytu i stopy referencyjnej WIBOR3M, która to stanowi wskaźnik referencyjny w rozumieniu ustawy z dnia 23.03.2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami i ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej zgodnie z ust. 4 na dzień zawarcia umowy. Administratorem wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M jest (...) S.A.

W sytuacji gdy wyliczone w ten sposób oprocentowanie kredytu byłoby niższe niż 2% bank zastosować miał oprocentowanie w wysokości 2%, gdzie różnica pomiędzy poziomem oprocentowania w wysokości 2%, a stopą referencyjną WIBOR 3M wyliczoną zgodnie z ust.4, stanowiła marżę banku. W przypadku wystąpienia istotnej zmiany wskaźnika referencyjnego lub zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego, przy obliczaniu oprocentowania w miejsce dotychczasowego wskaźnika zastosowanie będzie miał wskaźnik ustalony zgodnie

z zasadami opisanymi w § 1. (§ 6 ust. 3 umowy).

Marża kredytu z zastrzeżeniem ust. 8-11 wynosi 2,30% i jest stała w całym okresie kredytowania, z zastrzeżeniem ust. 3. (§ 6 ust. 6 umowy). Oprocentowanie kredytu w dniu sporządzenia umowy wynosiło 2.5800% w stosunku rocznym. Do ustalenia oprocentowania na dzień sporządzenia umowy bank uwzględnił wartość stopy referencyjnej WIBOR 3M w wysokości 0.2800%. (§ 6 ust. 7 umowy). Wskazano, że stopa referencyjna zmieniać się miała w cyklach 3-miesięcznych,

w tym samym dniu miesiąca, w którym była zawarta umowa lub jeśli w danym miesiącu kalendarzowym dzień ten nie występuje – w ostatnim dniu tego miesiąca

i przyjmuje wartość z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym następuje zmiana. W przypadku wystąpienia istotnej zmiany wskaźnika referencyjnego lub zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego nastąpić miała zmiana oprocentowania zgodnie z zasadami opisanymi w §11. Kolejne zmiany oprocentowania będą następować miały w terminach w określonych w ust. 4.

(§ 6 ust. 4 i 5 umowy).

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich. Kredyt miał być spłacany w 362 ratach miesięcznych, w tym 18 rat obejmujących odsetki w okresie karencji spłaty kredytu oraz 344 równe raty miesięczne, zawierające malejącą część odsetkową oraz rosnącą część raty kapitałowej. Spłata kredytu następowała poprzez bezpośrednie potrącanie przez Bank należnych mu kwot z rachunku kredytobiorcy, co z kolei miało następować w tym samym dniu miesiąca, w jakim nastąpiła wypłata kredytu lub jego pierwszej transzy, począwszy od miesiąca następnego po pierwszej wypłacie środków z kredytu. (§ 7 ust. 3 i 4 umowy).

Bank poinformował kredytobiorcę, że całkowity koszt kredytu na dzień zawarcia umowy wynosi 212.398, 52 zł. (§ 10 ust. 1 umowy).

Zgodnie z § 12 ust. 13 umowy, w zakresie nie uregulowanym umową zastosowanie mają postanowienia Regulaminu.

W § 13 ust. 2 umowy kredytobiorca oświadczył m.in., że jest świadomy ryzyka związanego z zaciąganiem zobowiązaniem kredytowym.

(dowód: umowa kredytu – k.26-30)

Zgodnie z § 6 ust. 1 Regulaminu Kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A., kredyt oprocentowany jest wg zmiennej stopy procentowej, na podstawie stopy referencyjnej powiększonej o marżę zgodnie z umową kredytu. Odsetki naliczane za każdy dzień od salda zadłużenia, przy założeniu, że rok ma 360 dni, a każdy miesiąc 30 dni. W przypadku zmiennej stopy procentowej zmiana oprocentowania kredytu następuje wg zasad określonych w umowie kredytu. W przypadku braku notowań stopy referencyjnej wymienionej w § 3 pkt. 8, stanowiącej podstawę oprocentowania udzielonego kredytu, bank po uzyskaniu pisemnej zgody kredytobiorcy, zastosuje inną stopę referencyjną, notowaną na międzynarodowym rynku finansowym. (§ 6 ust. 2 regulaminu).

(dowód: regulamin – k.31-39v)

Z zaświadczenia banku z dnia 30 sierpnia 2023 r. wynika, że w okresie od dnia 24.06.2020r. do dnia 29.08.2023r. powód dokonywał spłat rat kapitałowo-odsetkowych z tytułu umowy kredytu hipotecznej nr (...) z dnia 15.06.2020 r. (dowód: zaświadczenie – k.40-41; 173-174v).

Pismem datowanym na 22.08.2023 r. M. S. wezwał Bank (...) S.A. do zapłaty kwoty 600.000,00 zł w związku z nieważnością przedmiotowej umowy, tj. sumy odpowiadającej sumie wszystkich dotychczas uiszczonych przez niego rat i innych opłat oraz do zaprzestania pobierania dalszych rat kredytu i innych opłat na podstawie umowy kredytu w związku z jej nieważnością. (dowód: reklamacja – k.48-49v).

W odpowiedzi na powyższą reklamację bank wskazał, że kredytobiorca ma możliwość zmiany rodzaju oprocentowania. Bank nie widzi podstaw do uwzględnienia reklamacji, bowiem postanowienia dotyczące WIBOR są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. (dowód: odpowiedź na reklamację – k.50-54)

Ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy, a w szczególności na podstawie dokumentów i ich kopii wskazanych we wcześniejszej części uzasadnienia.

Sąd dał im wiarę, gdyż ich prawdziwość i wiarygodność w świetle wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego nie nasuwała żadnych wątpliwości.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka N. K. (poprzednio R.) art. 235² § 1 pkt. 2 k.p.c. jako zbędny dla rozstrzygnięcia.

Sąd ustalając stan faktyczny opierał się na zeznaniach powoda (k.315-317), aczkolwiek jedynie w części uznał je za wiarygodne. Wyjaśnienia powoda były częściowo sprzeczne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, uznanym za wiarygodny. Powód wskazał, że pojęcie WIBOR „padło” później niż w momencie zawierania umowy, najprawdopodobniej wtedy, gdy raty kredytu zaczęły rosnąć. Powód nie dopytywał doradcy o kwestie związane

z oprocentowaniem, bo na moment zawierania umowy nie budziły jego wątpliwości, a skoro nie miał pytań dotyczących tej sfery, doradca szczegółowo mu ich nie wyjaśniał. Wskazał również, że nie zostały mu przedstawione symulacje obrazujące, ile może wynieść rata kredytu na przyszłość. Pozostaje to w sprzeczności

z przedłożonymi dokumentami, w których zawarta została symulacja raty kredytu

w przypadku wzrostu WIBOR 3M (k.133 i nast.). Powód podniósł także, że nie dostał propozycji zmiany oprocentowania na stałe, co również pozostaje w sprzeczności

z odpowiedzią na reklamację, w której to w pierwszych liniijkach bank zaproponował powodowi zmianę oprocentowania.

Sąd pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych jako zbędnego dla rozstrzygnięcia na podstawie art. 235² § 1 pkt. 2 i 5 k.p.c.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie ani co do żądania głównego, ani co do żądań ewentualnych.

Po pierwsze, należało ustalić, czy strona powodowa miała interes prawny w dochodzeniu roszczenia o ustalenie. Norma art. 189 k.p.c. kreuje szczególną formę ochrony prawnej praw podmiotowych, która to, pomimo zamieszczenia

w przepisach prawa procesowego, ma charakter materialnoprawny. W doktrynie

i orzecnictwie utrwalili się poglądy, zgodnie z którym interes prawny rozumieć należy jako obiektywnie występującą potrzebę ochrony sfery prawnej powoda, którego prawa zostały lub mogą zostać zagrożone, bądź też co do istnienia lub treści których występuje stan niepewności. Zatem interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni stronie powodowej ochronę jej prawnie chronionych interesów. Oznacza to, że istnieje możliwość definitywnego zakończenia sporu istniejącego lub prewencyjnie zapobiegnie się powstaniu takiego sporu w przyszłości, na skutek uprawomocnienia się wyroku ustalającego.

W ocenie Sądu powód wykazał istnienie po jego stronie interesu prawnego

w wytoczeniu niniejszego powództwa o ustalenie nieistnienia, tudzież nieważności umowy oraz nieważności jej poszczególnych postanowień. W braku ustalenia na przyszłość faktu niezwiązania kredytobiorcy poszczególnymi postanowieniami umowy lub umową w całości, istniałoby ryzyko, że powód musiałby w dalszym ciągu ponosić raty wskazane w umowie i wytaczać kolejne powództwo o zapłatę. Dopiero stwierdzenie w wyroku, że postanowienia

umowne kredyty są nieważne lub bezskuteczne, gwarantując zwolnienie strony powodowej z obowiązku regulowania rat kredytu w przyszłości w wysokości zawyżonej lub nieregulowania ich w ogóle. Zatem po stronie powodowej występuje obecnie obiektywnie stan niepewności co do kształtu stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu, zaś wydanie rozstrzygnięcia o ustaleniu zgodnie z wnioskiem kredytobiorcy doprowadziłoby do usunięcia tej niepewności i zapewniłoby mu ochronę prawnie uzasadnionych interesów. Zatem merytoryczne rozpoznanie roszczeń powoda zgłoszone w niniejszym postępowaniu definitywnie zakończy powstały między stronami spór.

Powód powoływał się na ochronę, jaka przysługuje mu z mocy przepisów chroniących prawa konsumentów. Art. 22¹ k.c. definiuje konsumenta jako osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Zaś art. 2 lit. b) dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, definiuje „konsumenta” jako osobę, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy. W związku z powyższym powoda należało uznać za konsumenta, zaś Sąd mógł badać umowę zawartą między stronami pod kątem ewentualnie zawartych w niej postanowień abuzywnych.

Przechodząc do oceny postanowień umowy w kontekście przesłanek pozwalających na uznanie jej za niewiązącą, tudzież nieważną (konstrukcja „nieistnienia umowy” jest co najmniej osobliwa), w pierwszej kolejności należy wskazać, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, że na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Nieważna jest również czynność sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, że bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 k.c.). Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Nieważność czynności prawnej może wynikać nie tylko z wyraźnej dyspozycji przepisu, ale także z natury zobowiązania. W takim przypadku czynność prawna jest nieważna od początku (ab initio) i z mocy prawa (ipso iure) – bez konieczności powoływania się na ten fakt,

a orzeczenie sądu stwierdzające nieważność czynności prawnej ma charakter deklaracyjny. Ponadto, nieważna czynność prawna nie wywołuje żadnych skutków prawnych, które miały się z nią wiązać.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy pomiędzy stronami, przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 69 ust. 2 Prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W ocenie Sądu zawarta przez strony umowa spełnia wszystkie ustawowe wymogi wynikające z treści art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe,

w szczególności spełnia wymogi z art. 69 ust. 2 pkt 2 i 4-5 Prawa bankowego. Strony określiły w umowie kredytu kwotę kredytu, walutę kredytu, jego przeznaczenie, okres kredytowania, terminy i zasady jego zwrotu przez powoda, a także oprocentowanie kredytu.

Nie sposób również uznać, że będąca przedmiotem sporu umowa kredytu jest niezgodna z zasadami współzycia społecznego. W świetle okoliczności sprawy,

tj. pozyskania przez stronę powodową kredytu w celach początkowo zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych, a następnie w celu wynajmu kredytowanej nieruchomości, Sąd nie doszukał się żadnych okoliczności wskazujących na to,

że pozwany bank wykorzystał w jakikolwiek sposób swoją pozycję w celu związania strony powodowej długoletnim zobowiązaniem mającym przynosić tylko jemu korzyści i aby zamieszczenie w umowie klauzuli zmiennego oprocentowania, czy też którekolwiek inne postanowienie umowne, naruszało jakiegokolwiek zasady współzycia społecznego. Świadczenia stron nie pozostają w żadnej rażącej dysproporcji, a oprocentowanie kredytu – zmienne w czasie – może przynosić korzyści również kredytobiorcy, np. w okresie wyższej inflacji, kiedy jej stopa przekracza wysokość oprocentowania kredytu, czy ujemnych stóp WIBOR, które jeszcze w jego historii nie miały miejsca, ale nie jest to wykluczone.

Odnosząc się natomiast do kwestii klauzuli zmiennego oprocentowania jako przesłanki ustalenia nieważności wskazanych w pozwie postanowień z uwagi na naruszenie art. 353¹ k.c., należy wskazać, że kwestionowane postanowienia umowne nie sprzeciwiają się naturze stosunku kredytu, skoro sama ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami przewiduje taki sposób ustalenia oprocentowania kredytu. Zgodnie z jej art. 29 ust. 2 w sytuacji, gdy strony nie uzgodniły stałej stopy oprocentowania kredytu hipotecznego, to stopę procentową określa się właśnie jako wartość wskaźnika referencyjnego oraz marży ustalonej w umowie. Oparcie oprocentowania kredytu o zmienny wskaźnik referencyjny przewidują również art. 31 i 32 tej ustawy. Jak wcześniej wskazano, nie sprzeciwia się również szeroko pojętym zasadom współzycia społecznego.

Wobec powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności postanowień umowy wskazanych w pozwie z uwagi na naruszenie art. 58 k.c. lub art. 353¹ k.c., a co za tym idzie ustalenia – jak chciała tego strona – nieistnienia stosunku prawnego między stronami.

Z tego tytułu powództwo główne, tak co do ustalenia, jak i konsekwentnie, co za tym idzie, o zapłatę, podlegało oddaleniu.

Poszukiwanie przez powoda przyczyn upadku umowy w abuzywności postanowień dotyczących zmiennego oprocentowania również nie mogło odnieść skutku. Powód podnosił, że w umowie znajdują się klauzule abuzywne, które określają wysokość oprocentowania jako sumę marży wskazanej w umowie i zmiennej stopy referencyjnej WIBOR, przy czym bank nie zawarł w umowie metodologii ustalania stawki referencyjnej WIBOR, która wpływa na rozliczenia dokonywane przez bank z kredytobiorcą. Nie był również informowany o skali ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu o zmiennej stopie procentowej.

Powód zawierając niniejszą umowę, nie miał możliwości negocjowania treści umowy. Sporna umowa należy do grupy umów adhezyjnych, tzn. umów przez przystąpienie. Powód miał do wyboru albo przystąpić do umowy sporządzonej na wzorcu umowy i uzyskać kredyt, albo nie uzyskać kredytu.

Rozpatrując zarzuty strony powodowej dotyczące abuzywności postanowień umownych, w pierwszej kolejności należy wskazać, że postanowienie umowne dotyczące zmiennego oprocentowania w oparciu o wskaźnik referencyjny WIBOR 3M co do zasady nie powinno stanowić przedmiotu badania na podstawie przepisów dyrektywy unijnej 93/13 i przepisów krajowych o niedozwolonych postanowieniach umownych (art. 385¹ k.c.).

Stosownie do przepisu art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 warunki umowy odzwierciedlające obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze oraz postanowienia lub zasady konwencji międzynarodowych, których stroną są państwa członkowskie lub Wspólnota, nie podlegają przepisom tej dyrektywy. Regułę tę potwierdził TSUE w wyroku z 9 lipca 2020 r. wydanym w sprawie o sygn. C-81/19.

Zgodnie zaś z przepisem art. 29 ust. 2 u.k.h. jeśli strony nie uzgodniły stałej stopy oprocentowania, to sposób ustalania stopy procentowej określa się jako wartość wskaźnika referencyjnego oraz wysokość marży ustalonej w umowie.

Natomiast zgodnie z art. 4 pkt 28 u.k.h. wskaźnikiem referencyjnym jest wskaźnik opisany w art. 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014.

Stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia tym wskaźnikiem referencyjnym jest dowolny indeks stanowiący odniesienie do określenia kwoty przypadającej do zapłaty z tytułu instrumentu finansowego lub umowy finansowej lub do określenia wartości instrumentu finansowego, bądź indeks stosowany do pomiaru wyników funduszu inwestycyjnego w celu śledzenia stopy zwrotu takiego indeksu lub określenia alokacji aktywów z portfela, lub obliczania opłat za wyniki. Parametry takiego wskaźnika spełnia właśnie wskaźnik WIBOR 3M. Co więcej, został on wskazany wprost jako kluczowy wskaźnik referencyjny w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1368 z dnia 11 sierpnia 2016 r. ustanawiającego wykaz kluczowych wskaźników referencyjnych stosowanych na rynkach finansowych.

Powyższe uzasadnia wyłączenie wskazane w art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13.

Gdyby nawet uznać, że postanowienia te podlegają badaniu pod kątem zgodności z postanowieniami ww. dyrektywy, to klauzulę zmiennego oprocentowania uregulowaną w spornej umowie należałoby potraktować jako klauzulę dotyczącą głównego świadczenia, a ta jako transparentna nie podlegałaby kontroli pod względem abuzywności zgodnie z wyłączeniem z art. 4 (2) dyrektywy 93/13.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. niedozwolonymi postanowieniami umownymi nie są postanowienia umowy, które określają wynagrodzenie, jeśli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Na uwagę w tym względzie zasługują tezy 54-56 wyroku TSUE z 13 lipca 2023 r. w sprawie ZR i PI v. (...), C-265/22, gdzie TSUE wskazał, że decydującą rolę w ramach tej oceny odgrywają, po pierwsze, kwestia, czy warunki umowne zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, w taki sposób, że umożliwiają przeciętnemu konsumentowi, czyli konsumentowi właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i rozsądnemu, ocenę tego kosztu (tu oprocentowania), a po drugie, wskazanie albo niewskazanie w umowie kredytu informacji uważanych w świetle charakteru towarów i usług będących jego przedmiotem za istotne (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 2017 r., w sprawie A. i in., C-186/16, teza 47 i przytoczone tam orzecznictwo). Co się tyczy w szczególności warunku przewidującego w ramach umowy kredytu hipotecznego wynagrodzenie za ten kredyt w postaci odsetek obliczonych na podstawie zmiennej stopy ustalonej, tak jak w sprawie w postępowaniu głównym, poprzez odniesienie do oficjalnego wskaźnika, to wymóg przejrzystości należy rozumieć w ten sposób, że wymaga on w szczególności, aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument był w stanie zrozumieć konkretne działanie sposobu obliczania tej stopy i oszacować w ten sposób, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla jego zobowiązań finansowych (wyrok z dnia 3 marca 2020 r., w sprawie G., C-125/18, teza 51 i przytoczone tam orzecznictwo). Wśród istotnych elementów, które sąd krajowy powinien wziąć pod uwagę przy dokonywaniu niezbędnych ustaleń w tym względzie, znajdują się nie tylko treść informacji udzielonych przez kredytodawcę w ramach negocjacji danej

umowy kredytu, lecz również okoliczność, że główne elementy dotyczące obliczania wskaźnika referencyjnego są łatwo dostępne ze względu na ich publikację (zob. podobnie przytaczany wyrok w sprawie G. G., tezy 52, 53, 56).

Bank w całości wypełnił obowiązki informacyjne wobec powoda. Powód został poinformowany o ryzyku zmiennej stopy procentowej, otrzymał symulacje wysokości rat oraz informacje o ryzykach związanych z zaciągnięciem zobowiązania, już w momencie składania wniosku o kredyt. Następnie powód wybrał ofertę kredytu u pozwanego, wskazał kwotę kredytu i system spłaty rat. W treści zarówno formularza informacyjnego jak i symulacji, a także w treści Regulaminu Promocji poinformowano powoda o tym, że oprocentowanie kredytu w razie zmiany wysokości WIBOR ulegnie zmianie. Powodowi nadto przedstawiono szczegółowe informacje o ryzykach zmiennej stopy procentowej. Zawarcie umowy poprzedzał wniosek o zawarcie umowy o kredyt hipoteczny. Wówczas pozwany także przedstawił powodowi informacje związane z ryzykami, z kosztem kredytu

i wszelkie inne informacje wymagane przez obowiązujące przepisy prawa. We wniosku tym była zawarta informacja, że kredyt oprocentowany jest zmienną stopą procentową, co skutkowało, że przy niekorzystnej zmianie stopy procentowej rata kredytu i co za tym idzie cały zaciągnięty kredyt, mogły się zwiększyć. Powód był wielokrotnie informowany, w jakiej wysokości będzie jego rata, jeżeli wzrośnie stawka WIBOR, co więcej pozwany wskazywał powodowi, gdzie można sprawdzić wysokość tego wskaźnika i podkreślał, że jest on ustalany poza bankiem. Powód otrzymał Regulamin promocji i formularz informacyjny. Przedstawiono także tabelę porównawczą obrazującą różne koszty kredytu w zależności od jego wysokości i od wysokości oprocentowania. Na każdym z dokumentów powód złożył swój podpis. W formularzu informacyjnym wskazana została informacja, że kredyt będzie oprocentowany wg zmiennej stopy oprocentowania, oparty o stawkę referencyjną WIBOR 3M plus marża banku. Bank poinformował powoda, w jaki sposób dokonuje sprawdzenia wartości stawki referencyjnej WIBOR 3M, w jaki sposób aktualizuje stawkę bazową, która wyznaczona jest na podstawie stopy referencyjnej wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M, który opracowywany jest przez niezależnego od banku administratora, stosowany na rynku usług finansowych i znajduje się w Internecie,

a stawki bazowe obowiązujące w banku oraz informacje o wskaźnikach referencyjnych są także dostępne na stronie internetowej banku. Wyjaśniono powodowi, w jaki sposób obliczana jest całkowita kwota do spłaty i ile ona wynosi w momencie zawierania umowy oraz ile może wynosić w przyszłości. Pozwany przedstawił powodowi kilka symulacji, które zawierały różne warianty wzrostu WIBOR 3M. Powód po analizie tych symulacji mógł stwierdzić, ile wynosiłaby jego rata, gdyby oprocentowanie zostało podwyższone ze względu na zmianę stawki referencyjnej WIBOR.

W związku z tym, że powód dochodził ustalenia nieważności większości ustępów § 6 samej umowy oraz § 6 ust. 1 regulaminu, Sąd w szczególności pochylił się nad zarzucaną abuzywnością postanowień związanych z oprocentowaniem kredytu. Zatem w § 6 umowy i § 6 regulaminu wskazano, ile wynosiło oprocentowanie kredytu w skali roku na dzień zawarcia umowy, zaznaczono,

że oprocentowanie jest zmienne co skutkuje tym, że oprocentowanie kredytu może się zmieniać. Następnie określono rzeczywistą roczną stopę procentową, a także wyjaśniono w jaki sposób bank ją wylicza. Opisano również zasadę ustalania oprocentowania. Wyjaśnione zostało, że zmiana wysokości stawki bazowej obowiązującej w banku w górę i w dół skutkuje analogiczną zmianą wysokości oprocentowania kredytu. Wyjaśnione zostało, w jaki sposób bank aktualizuje stawkę bazową, tj. sprawdza stopę referencyjną WIBOR 3M i w jaki sposób te informacje

i gdzie są dostępne. Objasnił, że stawka bazowa banku wyznacza jest na podstawie stopy referencyjnej, tj. wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M. Wyjaśniono, że WIBOR 3M jest opracowany przez niezależnego od banku administratora i stosowany na rynku usług finansowych, a jego wysokość kredytobiorca znajdzie

w Internecie na stronie (...), a stawki bazowe obowiązujące w banku oraz informacje o wskaźnikach są dostępne także na stronie internetowej banku. Wskazano nadto, że aktualizacja stawki bazowej i zastosowanie jej do kredytu powoda następowało w taki sposób, że powód śledząc stawkę referencyjną WIBOR 3M mógł ustalić, czy i o ile jego oprocentowanie ulegnie zmianie. W samej treści umowy wskazano również, że skutkiem zmiany stawki bazowej jest zmiana wysokości oprocentowania kredytu i zmiana wysokości raty o tyle, o ile zmieni się stawka bazowa. O zmianie wysokości oprocentowania kredytu oraz wysokości rat bank informował w serwisie transakcyjnym lub pocztą elektroniczną.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało uznać, że powód został należycie poinformowany o możliwych wzrostach stawki WIBOR i co za tym idzie, raty kredytu, na różnych przykładach, w tym zakładającym trzykrotny wzrost raty kredytu. Powód, w oparciu o informacje przekazane przez Bank, był w stanie zrozumieć metodę obliczania stopy procentowej przez Bank i oszacować w oparciu

o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria (stała marża + WIBOR 3M) potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań. Błędne jest bowiem założenie, zgodnie z którym Bank był zobowiązany do wyjaśnienia kredytobiorcy sposobu wyznaczania wskaźnika WIBOR przez jej administratora. Wystarczające jest w tym zakresie odesłanie do jego strony i zawartych tam informacji, albowiem to nie Bank ustala wysokość tego wskaźnika, a jedynie bazuje na nim ustalając ostateczną stopę procentową udzielonego powodowi kredytu. Procedura informowania o ryzyku zmiennego oprocentowania odbywała się zgodnie z Rekomendacją S Komisji Nadzoru Finansowego i była dostateczna. Sąd nie ma podstaw, aby przypisać bankowi działanie w złej wierze, podobnie jak nie ma podstaw do przyjęcia, że kierowane do powoda informacje w zakresie ryzyka zmiennego oprocentowania były dla niego niejasne i niezrozumiałe, nie tylko pod względem gramatycznym, ale i ekonomicznym. Nie jest prawdą, aby powód nie miał wiedzy co do nieprzewidywalności zmienności oprocentowania przez wielość różnorodnych czynników gospodarczych i politycznych. Jak wyżej wskazano, strona powodowa otrzymała symulacje uwzględniające zmiany wskaźnika, w tym

w szczególności symulacje obrazujące, jak wzrost wskaźnika może wpłynąć na wysokość spłacanych przez powoda rat. Przedstawiona powodowi symulacja świadczy o dopełnieniu wymogów przedstawienia wszystkich informacji mogących mieć wpływ na zakres obowiązków kredytobiorcy i pozwalających samodzielnie ocenić m.in. całkowity koszt kredytu, nawet gdyby mierzyć standard informacji

o zmiennej stopie procentowej miarą właściwą dla kredytów konsumenckich.

Powód otrzymał również formularz informacyjny zgodnie z ustawą

z 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, która implementowała postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi

i zmieniającą dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE)

nr 1093/2010 (Dz. Urz. UE L 60 z 28.02.2014, str. 34, Dz. Urz. UE L 246 z 23.09.2015, str. 11 oraz Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1), a której celem była ochrona konsumentów - kredytobiorców. W toku prac implementacyjnych Komisja Europejska nie zgłaszała zastrzeżeń do postanowień ustawy. Nie wszczęła również, jak dotąd, postępowania przeciwko Polsce w związku z nieprawidłową implementacją zapisów dyrektywy.

Stawki WIBOR publikowane są i były w serwisach internetowych takich jak (...), (...), (...), czy samej (...), a więc są ogólnodostępne. Ogólnodostępna jest i była również informacja o tym, jak jest wyliczany. Ogólnodostępność tych informacji oznacza, że każdy kredytobiorca ma możliwość

z łatwością zapoznania się z nimi przed zawarciem umowy kredytu, w tym o jego historycznych poziomach, które mogą dać konsumentowi wyobrażenie o możliwym wzroście raty na skutek wzrostu tego wskaźnika (por. tezę 58 i 60 wyroku TSUE

C-265/22).

Należało zatem uznać, że postanowienia umowne dotyczące zmiennej stopy procentowej opisanej jako suma wysokości wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M oraz stałej marży wskazanej w umowie kredytu, regulują wynagrodzenie banku i czynią to w sposób jednoznaczny w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Oznacza to, że w sprawie nie ma co do zasady podstaw do badania wskazanych w petitum pozwu postanowień umownych pod kątem ich abuzywności.

Gdyby nawet uznać, że postanowienia dotycząc oprocentowania kredytu nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, co umożliwiłoby zbadanie ich pod kątem ich abuzywności, to należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z powyższym nie wiąże konsumenta,

strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Podkreślenia wymaga, że świadczenie banku stanowi odpowiednik świadczenia kredytobiorcy. Umowa kredytu zrealizowała cele zakładane przez obie strony umowy według stanu na dzień jej zawarcia. Wskazana data to właściwy moment oceny powyższej kwestii, zwrócić jednak należy uwagę na to, że cele te w dalszym ciągu są spełnione. Strona powodowa miała i wciąż ma możliwość zmiany stopy procentowej na okresowo stałą, jednakże dobrowolnie i świadomie z tej możliwości nie korzysta.

Niezależnie od powyższego nie można podzielić poglądu, że postanowienie umowne dotyczące zmiennego oprocentowania w oparciu o wskaźnik referencyjny WIBOR 3M jest nieuczciwe. Zarzut postawiony w tym zakresie sprowadza się w istocie do braku rynkowego charakteru tego wskaźnika, na tym że wskaźnik ten nie jest oparty na transakcjach rzeczywistych i że jest arbitralnie ustalany przez banki.

WIBOR to wskaźnik oprocentowania pożyczek na krajowym rynku międzybankowym. Banki biorąc pod uwagę to, po jakiej stopie są w stanie sobie nawzajem pożyczać pieniądze, ustalają oprocentowanie kredytów dla klientów. Faktycznie WIBOR nie musi być oparty na rzeczywistych transakcjach pomiędzy bankami, ale na przybliżeniach, które wynikają z modeli matematycznych, a które pozwalają na złożenie oferty założenia depozytu. Te modele matematyczne nie mają bowiem abstrakcyjnego charakteru. Stawka ta wyznaczana jest każdego dnia roboczego o godzinie 11:00 podczas tzw. Fixingu, jako średnia arytmetyczna wielkości oprocentowania (w ujęciu rocznym) podawanych przez 10 największych banków działających w Polsce, które są uczestnikami panelu WIBOR, gdzie odrzucane są dwie najniższe i dwie najwyższe oferty. W wyniku takiej kalkulacji ustalana jest wysokość stawki WIBOR. W sytuacji, gdy w fixingu bierze udział mniejsza liczba banków (od 8 do 9), to odrzucane są dwie skrajne oferty - najwyższa i najniższa. W wariancie, kiedy banków jest mniej niż 8 w obliczaniu średniej biorą udział wszystkie zgłoszone oferty. WIBOR 3M nie uwzględnia tego, co dzieje się aktualnie na rynku, ale przewiduje, co wydarzy się na rynku w ciągu najbliższych trzech miesięcy, uwzględniając zachodzące procesy ekonomiczne. Co jednak najistotniejsze, stawka WIBOR zależy w istocie od stóp procentowych NBP. Banki lokują bowiem własne środki nabywając od NBP bony pieniężne, dzięki czemu zyskują odsetki w wysokości równej stopie referencyjnej NBP. Nabycie takiego bonu to odpowiednik założenia depozytu w NBP. Z uwagi na charakter oferenta tego bonu (NBP), jest to w istocie dla banku transakcja bez ryzyka. W rezultacie, aby bankowi opłacało się założyć taki depozyt w innym banku celem uzyskania odsetek, a zatem liczyć się z większym ryzykiem inwestycyjnym, kwota odsetek musi być odpowiednio wyższa od stopy referencyjnej NBP. Ponadto okres inwestycji w ww. bony pieniężne wynosi 7 dni, podczas gdy depozyt międzybankowy 1, 3 lub 6 miesięcy, a zatem ryzyko inwestycyjne jest także wydłużone w czasie. Stąd WIBOR jest zawsze powiązany ze stopą referencyjną NBP i zawsze jest notowany nieco wyższy od niej. Stopa referencyjna NBP jest zatem ekonomicznym fundamentem dla określenia stopy wskaźnika WIBOR. Celem wyznaczenia ceny, po której bankowi warto zainwestować środki w innym banku niż NBP, bank musi oszacować również, jak przez czas inwestycji może zmieniać się stopa referencyjna.

W tym stanie rzeczy brak jest podstaw do przyjęcia, że WIBOR jest wskaźnikiem arbitralnie ustalonym przez banki, bez związku z realiami ekonomicznymi na rynku.

Jednocześnie powód nie wykazał, aby dochodziło do manipulacji wskaźnikiem WIBOR, w szczególności aby miało to miejsce na skutek zachowania się pozwanego banku oraz by w ogóle wskaźnik ten był podatny na manipulacje, jak miało to miejsce z LIBOR.

Jak wcześniej wskazano, wysokość wskaźnika WIBOR ustalana jest na podstawie danych przekazywanych przez dziesięć banków, którymi są:

- (...) Bank (...) S.A.,
- (...) Bank (...) S.A.,
- Bank (...) S.A.,
- Bank (...),
- (...) Bank (...) S.A.,
- Bank (...) S.A.,
- (...) S.A.,
- (...) Bank (...) S.A.,
- Bank (...) S.A.,
- (...) Bank (...) S.A.,

natomiast korzystają z niego wszystkie banki, a nie tylko pozwany bank.

Podzielając poglądy strony powodowej, za „abuzywny” należałoby uznać również zapis ustawowy odwołujący się do średniego kursu NBP waluty obcej (art. 358 k.c.), albowiem ustalany jest podobnie do WIBOR. Kursy walut obcych są ustalane przez NBP zgodnie regulacjami zawartymi w uchwale nr 51/2002 zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 23 września 2002 r. w sprawie sposobu wyliczenia i ogłaszania bieżących kursów walut obcych (tekst jedn.: Dz. Urz. NBP

z 2022 r., poz. 10). Jak wynika z przepisów tej uchwały np. kurs CHF jest liczony co środę na podstawie wyliczonego kursu euro w złotych (na godz. 11) i kursu rynkowego EUR do tej waluty dostępnych w serwisach informacyjnych (...) i (...) (§ 1, § 2 pkt 3 w zw. z obwieszczeniem Prezesa NBP w sprawie ogłoszenie wykazu walut wymiennalnych). Na to skład się biorą kursy w tych serwisach i czy rzeczywiście są to stawki rynkowe, żaden „konsument” nie ma wpływu i nie posiada takowej wiedzy, zaś ustawodawca zdecydował, że takiej wiedzy posiadać nie musi. Mimo to ustawa nakazuje ten kurs stosować.

Podsumowując należy jednoznacznie podkreślić, że konsument nie musi rozumieć, ani nawet znać sposobu ustalania przez podmiot inny, niż kredytodawca, składowych odsetek należnych od konsumenta. Gdyby bowiem bank odwoływał się np. do odsetek ustawowych, sposobowi ich ustalania można by postawić tożsamy zarzut.

Zresztą powód, tak jak każdy inny konsument, może i mógł sprawdzić, jak będzie kształtował się jego zobowiązanie przy wzroście lub spadku składnika WIBOR, korzystając np. z udostępnionego przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z podziałem na część kapitałową i odsetkową <https://finanse.uokik.gov.pl/kalkulator-zmiany-oprocentowania/>.

Odnosnie rozkładu ryzyka przy umowie kredytu o zmiennym oprocentowaniu ustalonym na podstawie wskaźnika referencyjnego WIBOR, należy ponownie podnieść, że ryzyko zmiany wysokości wskaźnika WIBOR, wbrew twierdzeniom powoda, obciąża obie strony kontraktu, a nie tylko kredytobiorcę. Wskaźnik WIBOR ulega zmianom będącym odbiciem zmieniającej się sytuacji ekonomicznej w skali makro. Czynniki makroekonomiczne, które wpływają na wysokość wskaźnika WIBOR, podlegają zmianom zarówno na korzyść kredytobiorcy, jak i na korzyść kredytodawcy. Tak było także w przypadku powoda. Co prawda w umowie zawarto klauzulę minimalnego oprocentowania, ale zostało ono ustalone na poziomie marży banku, co wydaje się uczciwe, skoro bank ma obowiązek pobierać wynagrodzenie za korzystanie z kapitału przez jego klientów. Natomiast górna wysokość stawki jest limitowana przez przepisy Kodeksu cywilnego o maksymalnym oprocentowaniu. Jednocześnie bank przekazał powodowi niejednokrotnie pisemną informację o ryzyku zmiennej stopy procentowej wraz z symulacją, która

przedstawiała wysokość raty przy założeniu wzrostu oprocentowania w skali, który to wzrost – co istotne - nie zrealizował się jak do tej pory w ogóle w całym okresie trwania umowy.

O tym, że oprocentowanie oparte o wskaźnik referencyjny WIBOR ma rzeczywisty aspekt ekonomiczny świadczy to, w jaki sposób kształtuje się poziom alternatywnego wskaźnika referencyjnego (...) ((...)). Notowania tego wskaźnika rozpoczęły się z początkiem 2023 r., a sam ten wskaźnik został wprowadzony do obrotu w następstwie krytyki konstrukcji mechanizmu funkcjonowania wskaźnika WIBOR z takim uzasadnieniem, że będzie on (wskaźnik (...)) przedstawiał rzeczywistą skalę inflacji, w domyśle niższą niż wskaźnik WIBOR. Tymczasem od września 2023 r. stawka wskaźnika (...) 3M była przez jakiś czas wyższa od stawki wskaźnika WIBOR 3M. Stało się tak ponieważ NBP dokonał systematycznych redukcji stóp procentowych, w następstwie tego oba ww. wskaźniki referencyjne zaczęły spadać, ale WIBOR znacznie szybciej niż (...). Przyczyną takiego stanu rzeczy jest sam mechanizm wyznaczania stawek referencyjnych oraz to, w jaki sposób reagują one na zmianę stóp procentowych przez NBP. (...) jest wskaźnikiem, który obrazuje przeszłą sytuację ((...) 3M to średnia stawka dokonanych transakcji, w których bank pożyczał pieniądze na 3 miesiące innym bankom i przedsiębiorcom, to stopa składana tych stawek z ostatnich 3 miesięcy), a WIBOR jest wskaźnikiem, który obrazuje oczekiwania rynku co do zmiany stóp procentowych w przyszłości (mechanizm ten został uprzednio opisany szczegółowo). Z tego względu w cyklu podnoszenia stóp procentowych przez NBP poziom wskaźnika WIBOR wzrasta szybciej niż poziom wskaźnika (...) i odwrotnie, w cyklu obniżania stóp procentowych przez NBP poziom wskaźnika WIBOR obniża się szybciej niż poziom wskaźnika (...). Powyższe oznacz, że w obu przypadkach znaczenie mają rzeczywiste procesy ekonomiczne.

Nie można mówić również o nierównowadze stron umowy w zakresie ustalania oprocentowania kredytu, na co wskazywano wcześniej, a tym samym o rażącym naruszeniu interesów powoda.

Wobec powyższego Sąd nie widział podstaw do uwzględnienia roszczenia strony powodowej ani co do roszczenia o ustalenie, ani ściśle z nim związanego roszczenia o zapłatę.

Powyższa argumentacja odnosi się również do roszczeń ewentualnych, których podstawą faktyczną było kwestionowanie zapisów umownych dotyczących oprocentowania zmienną stopą procentową kredytu zaciągniętego przez powoda – uznania ich za niewiążące, do czego, jak wyżej wykazano nie ma podstaw. Dokonana wcześniej analiza prawna nie daje bowiem podstaw ani do wyeliminowania stawki WIBOR z ww. umowy (żądanie ewentualne nr 1), ani zastąpienia jej innym wskaźnikiem referencyjnym (żądanie ewentualne nr 2).

Roszczenia o zapłatę, jako immanentnie związane z roszczeniami o ustalenie, również w całości podlegały oddaleniu. Bank nie jest bowiem dłużnikiem powoda z jakiegokolwiek tytułu.

O kosztach procesu orzeczono w pkt. 2 sentencji wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu - art. 98 § 1-3 w z art. 99 k.p.c. Powództwo zostało oddalone w całości, wobec czego zasadnym było obciążenie powoda całością kosztów poniesionych przez pozwanego, na które składały się koszty zastępstwa procesowego w łącznej wysokości 10.817 zł, w tym opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

sędzia Artur Grajewski

ZARZĄDZENIE

(...)

Warszawa 5 czerwca 2024 r. sędzia Artur Grajewski